

Frugten.  
Af. Eder. Möda.  
Är. Tilräckelig.  
Då.  
Swerige. Blir. Lyckligt.  
Och.  
Min. HERRE.  
Hedrad.  
Så. Önskar.  
Eder.  
Trogne. Tjenare.

ELIAS GUST. GRANROTH.

Til sin fåre Broder.

En hertqvickande tidning är wist det at inhämta sina Anhörigas lycka och framsteg: det är altså icke utan ordsak, at mitt inre röres af förnöjelse, och hwar bloddräppa spritter af glädje, då jag hör, at I, min Bror är ren i begrep at utgifwa Eder första Tackesförsök. En i blott det grundat wänskap och broderlig förtrolighet, gör, at då jag skall ytra min sågnad, den blott stannar i önskan. Lykan ware Eder del, Wisshet följte Edra öbromål, Dygden Eder ledare, Eder sit och möda sätte at Eder Åra och Krants til belöning, och sist blifwe Himmelen Eder boning; Duskas af en trogen Wän och Broder.

JONAS HÖGMAN.



41  
Med Den Högstlofwade Treninghetenes Hielp.  
Någre Anmärkningar

Wid  
Gruff = Träns Blante-  
rande i Sinnland,  
Efter Wederbörandes Tilståndelse /

Under  
Oeconomix PROFESSORENS, Kongl. Swenska Wet-  
enskaps Academiens och Upsala Wetensk. Societ.  
LEDNINGS /

Samt  
Nu Warande ACAD. RECT.

Dr. PEHR KALMS  
Inseende,

ÖFVERPHILOSOPHISKA PÄGEMANNEN  
Utgifne / och allmän granskning Underhålde i ÅBO A-  
CADEMIES Öfre Sal / den 2. Martii. f. m. 1757 /

At  
ELIAS NIBLING,  
Österbotninge.

ÅBO, Tryckt hos Direktören och Kongl. Boktr. i Stor-För-  
stendömet Finland, JACOB MERCKELL.



S. 1.



En någon inskt / eller åtminstone smak äger för Trågårds väsendet, kan lätteligen sluta: det hvar och en, som ledes af et moget wett och en flitig upmärksamhet, får i detta naturfens snille wunnigt tillfälle at uleta naturens hemligheter til Skaparens ära, Öfwerbetens nöge och tjenst, Fäderneslandets nytta och Medborgarens gagn.

Jag wägar mig ock at med skäl säga, det så syflor lära öfwergå Trågårds sköfelen i nöge, tidskhet och prydelighet. Och hwad kan hos våra utwärtas sinnen upwäcka större fröjd och mera ro på den gröna Flora parck, än det ädla Pomona fält, hwarest selswa Naturen är des Herres stora fullkomligheters tolf?

Hwad Trågårds sköfelen i wårt kära Finland angår, så har den nog härtils blifwit eftersatt; men wi förmoder nu för den blidare tider, sedan Nationen fått en bättre smak för alt hwad gagneligt är.

Min försmål är ej at i allmänhet skrifa om Trågårds sköfelen hos oss. Flere så wäl Ut. som Inläsningar hafwa i sina

3 (B)

i sina lärda böcker, grundade på natur och erfarenhet, detta wäcker afhandlat. Min affigt är endast, at forteligen på dessa blan uptefna Trågre anmärkingar wid Frukt-trädns planterande; wid hwilka jag wil förnämligast säfia min tonke på sådane trån, som äla wårt Finsta Climat, och äro i hwaraktet Äpel, Päron, Bersbärs, och Plommontrån.

Jag hoppas at detta mitt wälmenta upsat warder benäget ansedt; samt ubeder mig derjämte den Gunst berögne Lärorens milda omdöme och uttydning til det bästa, om min fröga tekning ej förmåt frambara en så mogen frukt som sig berdt.

S. 2.

När man wil omkaffa trån til en stor och fruktbarande Trågårds besättande, är fuller det kortaste sättet at förskrifwa dem anten från Sverige eller utomlands isfrån, emedan här i Finneland inga så älträckeliga Trå-Scholar än blifwit anlagde; men detta är ej så rådligt, emedan mångfaldig erfarenhet wist, at sådane med nog omkostnad införskaffade tekingar, swane wid våra winterar, inem så är til största delen gåt ut; aldrumäst äfwen tyra sådane, som hit komma antingen från Tyskland eller de Ödres orter af Sverige. Dock kan en, som har så råd, när en stor Trågård på en gång skal anläggas, köpa från Sverige 10. å 20. stycken af de bästa, unga, friska och frödiga Frukt-trån, at försöka, huru de ut Landsorten wela triffas och löna mödan, sedan de äro planterade.

Det säkraste sättet är, at förskaffa sig sådane trån, som blifwit från frön uprindne hemma i landet, eller, der sådane ej kunna erhållas, siels af frön updraga sådane, ehuru det fordrar något längre tid.

Härwid bör ock märkas, at om man har walet, at så anten gamla trån, som i många år burit frukt, eller unga, som allenast 1, 2. å 3. år frambragt den samma, man då håller utwäljoe

utväljer de sednare; man tycker wäl man winner wid de förra; men mångsaldig erfarenhet har wist, at gamla omplanterade trån sållan taga sig wäl derefter; twärt om öfwergå de unga dem in om så är både i ymnighet af kukt, trejnad och waraktighet.

Wd fröns utwäljande är åter at märka, det frön af in- hånsta frukt-trån präfereras framför de utländska, hälst som de utländska äro mera fintota och ömtaliga; ty försäreheten reisar, det plantor upwårta anten af Inländska tråns frön, eller af främmande tråns eller örters frön, som dock blifwit mogna här hemma i landet, såla mycket bättre wårt climax, än sådana, som gerad kommit ifrån urrekes warmare orter.

På samma sätt äro gemenligen de telningar af Inländska frön, som man får från de mera til norr belägna Landskapen, mycket mera i stånd at hårda ut stränga winterar, än de, som kommit från de Södrare Provincier i Riket.

Inga frön böra hämtas af omogne, illa smakande och af någon elak art, ei eller af för unga, för gamla, och war- skapeliga, utan af wälwårta, raka, i sin bästa stycke wor- rande, samt en wäl smakelig, behagelig och utwald frukt ägan- de trån; ty det är en ostridig sanning, at hwad i sin natur är fullkomligt, kan ej så allmänt afstra något ofullkomligt. Frön böra wara mogna, som bland annat rönes deraf, at de siunka i wår: de frön, som flyta öfwanpå, duga intet.

Många tråns och örters frö hafwa den egenkap, at om de icke säs så snart de äro mogna, ligga de ofta öfwer et År i jorden innan de upkomma; hwarföre är bäst, sedan man ut- set et lägligt ställe til Mansång, at sig detta arbete företaga, efter hwart och et fröslags art och lönne, på de af Året be- gränslige tider. Äppel- och Pårnkärnor, samt Kersbärs och Månmonstenar säs bäst samma höst de wurit, ty då får man se dem första wår derefter upkomma: hwilket annars ge- menligen ej sker förr, än efter et Års förlopp, om med sän- ningen

dingen til wårten upskutes, så at de då ligga et helt År län- gte i jorden än eljes. Månmon- och Kersbärs kärnor sättas bäst, så snart man åtit löttet af dem; men om man nödgas up- stura med deras sättande til wårten, så conserveras de öf- wer winteren merendels bäst i torr sand.

Sången, hwarpå de säs, bör wara så belägen, at den ligger öppen mot solen, hafwer stul på NW. N. och NO. si- derna, samt är ej wattu- sur: man kan wäl ock plantera frön på en fång midt i Trågård, utan sådant stul mot de kal- la wådren; men de späda telningar plåga då ei så lätt kunna hårda ut, om en mycket sträng winter råkar insälla. Ju torr- ländtare stället är, ju bättre plår det gemenligen wara för plantorne mot en stark köld om winteren.

Jordmån bör bestå af god, fin och wälbrukad svartmylla. Öbrunnen gödning duger ej, utan bör wara til jord förwand- lad. Alla leiwande ogräs rötter böra noga wara derifrån rån- sode; och för all ting bör man tilse, at ej någon af quicke- tens rötter är lämnad der qwar.

Sedan sången är sårdig gjord, företages såningen. Bä- sta sättet tyckes wara, at så frön i rader; man drager med en rak träpp råta linier öfwer sången, ungefär en span eller godt quarter emellan hwardera; i dese rader sättas kärnor el- ler sienor wid pass 3. eller 4. twärsfinger ifrån hwarandra, samt 2. twärsfinger djupt, och öfwerhöllies med mull. På nedsatta ställen uemärkes med Numer hwart slag. Somliga plåga sedan öfvertäcka sångarna öfwer winteren med tall- gran- eller entis; andra ei; bägge plåga lyckas; dock tyckes täckandet wara sä- krare. Af fröns sående i rader har man den förmån, at man med en trågårdshacka kan drifligt rånfa emellan raderna; men soedras mera fint och warsamhet, när frön äro sådde utan ordning.

När plantorne om wårten kommit up, böra de hela Com- paren

maten igenom för oss ting hållas fri från ogräs: ogräsets frö-  
tiga bortränsande är lika som desse spåda telningsars hållna  
lif; rånfan det bör dock se warfamt, at ej plantorne till-  
ka upryckas.

I torcka böra de watnas hwarannan, eller hwar tredje  
dag. Watnandet sker om afenarna wid solens nedergång med  
wain, som af solen blifwit liunt gjordt: genom rånfan det och  
nödigt watnande befordras desse små tråns wårt oroligen, at  
det är nöge se, huru de skynda sig.

Om hösten sent, sedan de sålt löfwen, och starkare froster  
infalla, är ganska nyttigt at man täcker öfwer deras rötter och neder-  
sta delen af stammen med gran-ee-eller tallris til en två- eller tre-  
fot, eller något mera; detta bör warfamt se, at ej de spåda  
stammar stadas eller afbrytas. Mot strånga mintrar är det för  
desse klena trån en ganska stor hjälp. Halm eller hö får man in-  
galunda bruka til täckande, ty det wore at låcka rötter och mög-  
lit, som på kort tid skulle kunna ruinera ens hela Års arbett.  
De ris man täckt med lemnas at ligga qwar hela wintern till  
wåren, då inga skadeliga froster mera förmodas.

På plantsången hindrar man dem, at stuta ut sidostott,  
utan böra de endast stuta ut i längden.

Om Frukt-trån stå förlänge på den sången de blifwit såddo,  
stuta de hjerrotten så djupt ned, at de sedan äro mycket finckote  
at ömsa; derföre böra desse träplantor, alt som de skynda sig i  
wårten, ibland den andra, man gemenligen tredje wårten efter det  
de upkommit, uptagas och uti en så kallad Trå-schola inplan-  
teras i raka linier i förbund, 4, 5 à 6. qwarter emellan hwar-  
je planta. Börandes ihenna Schola icke allenast wara belägen  
på et för Norden skylt och för solen öppet ställe, utan och äga  
en lucker och med wäl brunnen in til muss aldeles förwandlad göd-  
ning tilled jord af samma bestaffenhet med den, i hwilken plan-  
tan upwuxit; dock är den den aldrabästa jord, för allehanda  
Frukt

Frukt-trån, som blifwit tillagad af torf från en äng, eller åter-  
mar, lagd, åtminstone et År, at rutna, och til muld förwand-  
lad, samt under ruteningsiden blifwit ofta omrörd, på det den  
måtte få ur luften draga allehanda til vegetation tienliga och  
nyttiga delar. Trå-scholan bör och ej altid wara på samma  
ställe, utan ibland ömsas til et annat; ty annars blir jorden der  
så ofsmattad, ehuru den och med gödning omlogas, at trä-plan-  
tornes hafwa mycket swårt at komma der fort och önskeligen triff-  
was. Den bör och ganska flitigt hållas fri från ogräs, som kan  
se med en trågårds hacka, på det jorden ständigt måtte wara  
lockert och lös, samt ogräsen ej bortdraga födan och musten  
från plantorne, hwilket rånfan ansefiligen bidrager til desse små  
tråns tréfod.

Uti Trå-scholan upammas desse trån til den skogad,  
man hållt åstundat. Om de twingas tätt tillsammans blifwa de  
högstammige. Bindas de tidigt wid raka köppar, blifwa de rak-  
stammige, hwilket så wäl förstås om sten som kärnfrukt. Men  
dem man wil amma til Espaliers, böra sättas 6. tum widare  
från hwarandra, efter som den arten tidigt och snart i början  
sig utbreda wil. Espaliers, i synnerhet af Äple-trån, äro bä-  
re prydsamme och nyttige. Man tillåter träden ej i Trå-scho-  
lan utstuta några sidostott, för än de blifwa 1½ à 2. alnar  
höga, då man lemnar dem frihet at grenas sig, eller och med  
teppens afstärande twingar dem der till.

§. 3.

¶ Sedan de små trån hafwa i tre års tid, eller mera, alt  
som man finner nödigt, i Trå-scholan liksom utstätt  
deras barnår, kunna de utstättas på det ställe de be-  
ständigt skola komma at stå. Dock har man märckt, at om man  
flera gånger kan och får ömsa et frukt-trå, innan det sättes på  
sin beständiga plats, förbättras det ganska mycket til swerleken,  
och

och wälsmakligheten af sin frukt. Omfningen sker bäst om wä-  
ren så snart kålan gått ut marken och näst före än de wärla löf.  
Man kan wäl om hösten, sedan de sålt deras löf, omsätta  
dem; men om en mycket sträng winter råkar straxt följa derpå,  
gå de ofta ut.

När träns upptagas til omsättning, bör det warasamt ske, och  
noga akas at rötterna ej klyfwas; samt at så mycket jord, som  
mögeligt är, qwarhållas wid roten: Swarjämte man äfwen bär  
wara angelägen, at hafwa roten så kort tid, som ske kan, ut  
jorden. Fördens skull är nödigt, det ej flere träns på en gång up-  
tagas, än man hinner wäl nedsätta. Men har man nödgas  
taga flere up på en gång, än man så snart hinner sätta, bär  
man sätta träden på et skuggit ställe, och kasta striff jord öfwer  
deras rötter, at de ej må torcka. Hafwa de uptagne träns bli-  
wit förda lång wäg, och derigenom kommit at torcka, bör man  
sätta deras rötter i kall watten några timar at stå, innan man  
sätter dem, at de måga upstriflas.

För de träns man om wärens årnar usfatta, bör man om  
hösten förut upkasta gropar til ungefär 4. quarters diuplek, samt  
2 $\frac{1}{2}$  à 3. alnars widd, på det jorden i dem öfwer wintern af  
luft, snö ic. må förbättras och för trädens rötter tienligare göras.  
Om jordmån ej är torrländt af sig, så groparne ej bli så djupa,  
ja då ibland ej öfwer et quarters diup, utan fyllas sedan med  
jord på: ty frukt-träns, som komma at stå i wäta, bära ebe-  
hagelig frukt, och dö gemenligen efter så År bort. Bör man gro-  
parna mycket diupa, som af en del wanligt är, så draga röt-  
terna sig dit ned, hwadan de sedan så ringa eller ingen näring,  
emedan jorden der nedre ej kan så tillsats af ny gödning och fö-  
da: och det jordmån är lera, blifwa dese gropar en sammelsplats  
för watten, som sikar sig dit, och står der at frysa til en säcker stuf-  
dom, ja, en wiß död för trädet.

I mulen och fuktig wäderlek förrättas ömsandet lyckeligast,  
ty

ty de små rötter eller fibrer förtorcka ej då så snart. Dock kan  
ej gärna förekommas, det en del af de finaste fibrer blifwa torre;  
frönlka man för all ting affår, ty annors förordfakas derigenom  
hos trädets rot förruinelse. Wid samma tillfälle affåres hjertro-  
ten, på det trädet må drifwas at slå ut sidrötter. Therjämte af-  
skäres alla skadda rötter tillika med dem, som forsa hwaran-  
dra. I rågnwäder, sedan jorden blifwit mycket wät och klubbig, är  
ej rådligt at omsätta träns; ty mulen är då så klubbig och sam-  
manhängande, at den ej kan falla så wäl, som sig bör, omkring trä-  
dens rötter, utan gör ofta det då ömsade trädet sedan mycken skada.

Är är äfwen mycket nödigt, at tilse stället, hwarest dese  
uptagne träns böra nedsättas. Det är fuller ej så nödigt at ob-  
servera i hwad wäderstrek det står förut, ty mångaldiga försök  
intyga, at ingen skilnad af wärde är deruti; tör hända, det kan  
wara något litet hos mycket gamla träns. Men så bör man ej plan-  
tera dem på et sådant ställe, hwarest träns af samma slag wurit  
föret; til exempel man bör ej sätta et ungt Äpeltre på samma  
ställe, der et gammalt Äpeltre står förut: ei et Päröntre, der  
Päröntre står warit: o. s. w. utan om et Äpeltre gåt ut, kan  
man på samma ställe sätta et Pärö-Äppel eller Kerebärs-  
tre, om jordmån är så tienlig, annors wil trädet ej wäl trifwas;  
men der man änteligen wil sätta et tre af samma slag i det förra  
wängnas ställe, bör måste delen af den gamla jorden borttagas,  
och ny god jord föras i stället. Äfwen bör man märcka, at man  
ej ömsar trädet til den jordmån, som är sämre, än den trädet wa-  
rit wan wid, ty då tager det sig sällan, utan bör man snarare  
så laga, at trädet kommer i bättre jordmån, och då är en sä-  
ker om dess nögaftige trefnad.

Sedan man jölt den förr omtalte hösttiden upkastade gro-  
pen med sådan god mull, som förr är bestrefwen, til den högd,  
at endast ungefär et quarter af gropen än är qwar, sedan man  
mulen någorlunda, dock ej för hårdt, nedtrampat, sättes trädet  
derpå, sedan rötterna på förr omnämnde sätt blifwit affurna til et  
horizontaliter uspridas, fyllas sedan med samma goda fina mull

både emellan och uppå rötterna, samt tilses at mulden väl faller emellan och til rötterna; hvarföre man under tyllandet kan ibland med händernes hållande om stammen af trädet sakta sakta det samma, då jorden bättre sätter sig wid rötterna; man kan ock med foten sakta trycka den til et quarters högd, eller något mera, öfver rötterna lagda mulden. Gropens diup bör, som sagt är, vara ungefär et quarter, då man sätter trädet, på det rötterna måga kunna löpa horizontaliter i svartmyllan at der så sin söda och näring. Sättes trädet diupare, så komma des rötter ej at löpa i svartmyllan och matjorden, utan under den samma, til ringa eller mindre nyttig söda för trädet: et trä, som kommer at stå diupare, än det bör, gifver ganska litet frukt, och den samma ganska sent mogen.

När rötterna blifwit sålunda öfvertäckte med jord, watnas deröfver sakta, at jorden desto bättre må sätta sig omkring dem.

Nödgas man plantera trån i en ganska hård jordmån, bör man näpdeligen gratwa någon grop, utan uphöja dem med upkastad jord af en fin ren svartmylla, sådan man i gropen lägger, så högt ske kan, at deras rötter må löpa i den goda myllan och der toga sin tilbörliga näring. At solen med sin hetta ej må skada de nyh omsatta tråns rötter, och göra jorden öfver dem torr, så bör den fina och goda jorden, som på desse omsatte tråns rötter lägges, täckas anten med särst koo-gödning, löf, upskuren gräs-torf, (då rötterna wändas up och gräset ned,) gran-tall, eller eentis: dock tyckes bäst vara, at öfverst lägges torf med nedwänd gräs-wall, och på den åter särst kodynga, som dock för all ting ej bör komma sö: nära sielwa stammen eller rötterna: saften, som af regn drager sig ned genom jorden, gifwer ny syreka åt trädet. Omkring stammen lages som en våld, at watnet wid rågnandet eller watnandet ej må rinna bort, utan draga sig ned til rötterna.

Desse nyh omsatte trån fastbindes man emellan kårpar, dock hvarken för hårdt, eller at barken skadas, mot wädrens häftighet, som oroar trånas små utslagna rötter.

Ej eller försummas, at med tienligt sol-lumt watn watna dem, i sjunderhet i torcka, ja hela första sommaren så ofta man sjunder, at jorden på rötterna börjar blifwa torr; men det är ej nog, at watna wid trädets rot, utan bidrager oförlifneligen til des widare trefnad, at äfwen spruta watn öfwer quistarne och hela trädet. Dock bör måtteligheten ej förglömmas, så at de spåde rötter ej må genom för mycket watnande rötas. Detta watnande bör ske på samma tid af dagen, som förr är omordat. Somlige wilja lägga något slags dynga uti watnet, hwar med träna watnas, i tancka at mildra watnet; men detta har man merendels suunt skadeligit för allehanda trån, när det blifwit mycket brukadt. Det är likt beta liqueurer för menniskans kropp, som i början tyckes gifwa kraft, men med tiden wises contrarium.

Om man kommer at omsätta anten något stort trä, eller ock et mindre, det man är ganska angelägen om, at det ej af omsättningen skal gå ut, så bidrager mer än mycket til förekommande deraf, at på södra sidan om trädet göra et stul mot solen, anten af nedsatte afhugne löfrika trån, eller tallruster, då så lagas, at frukt-trädet kan hafwa solen til ll. 8, 9, å 10. f. m. men sedan stå i skugga, på det solen ej må för starkt drifwa det, at utdunsa den ringa saft det förmår än updraga.

Om wil jag nämna om huru tätt frukt-trån böra stå tishopa: det är ganska skadeligit för frukt-trån, at stå nära til hwarandra; ty trån, som stå i trångsel och tätt til hwarandra, böra aldrig så riker frukt, hafwa ock aldrig så frukt så behageligen färgad, aldrig så tidigt mogen, aldrig så wälsmakelig, som frukten på de trån, der lusten kan frit circu'era omkring dem, och der solens strålar hafwa fri tilgång til alla deras grenar, hwarigenom deras safter äro bättre preparerade, innan de flöta in i frukten. I Engeland, der dock solen om sommaren står högre, och wärmer mycket längre tid, lämnes sällan under 20. alnar emellan hwartråle-trå; samma äfwen i Rhya, Sverige i America, som dock ligger lika långt til söder som Madrid i Spanien, och 7. eller 8. alnar emellan hwartråle-trå. Ej undran derföre, at de på desse orter hafwa så utwald frukt. Hos och packar man nästan så många trån man kan i en Trågherd; derföre hinna trån ofta ej blifwa halfwärlte, in-tan de komma med grenarna till samman; och derföre är ej at undra, om frukten är derefter, ugel och osmakelig. Den minsta distancc man med fog kan lämna emellan Äpel-trån är, 10. å 12. alnar, emellan Påröstrån, 9. eller 10. alnar; emellan Kersbårs, och Plommontrån, 8. å 9. alnar; men bättre är, om man kan lämna någon störr spind.

Om man har et rart frukt-träd, det man får från de södre orter i Riket, och det man fruktar ej torde så väl utvärda stränga vinttrar, bör man 1:0 plantera det på sådant ställe, der det har stul mot NW. N. och NO., men öppen sol på de andra kanter; 2:0 täcka deras rötter de första vinttrar med gran-tall eller eucis; 3:0 uti in torrare och torr belägna jordmän de plantering sker, ju bättre: Frukt-trän planterade på våttaktiga ställen taga långt för skada af starka vinttrar, än på torrländtare. Af wåre frukt-trän tåla Apple-trän wåtare ställen än Pären-trän; Kersbärs- och Plommon-trän wela hafwa högländt eller torr mark, om de annors skola trivas väl.

S. 4.

**F**rukt-trän således äro planterade, böra de äfwen wid mat hållas; som utom annat sker genom ogräsets stitiga bortdränande ifrån alla gångar och omkring de ensamme stående träs rötter: såsom och genom jordens warjamma upgräfwande årligen för gångor omkring trädens rötter.

Om sommaren blifwer man ofta warse, huru en hop insekter öra träna, ja, göra dem stor skada, både då de stå i plantsång, Trä-schola och eljes: somlige af dese öhyror kunna ränsas bort med borsta, eller starkt Tobaks watten: somlige bortdrivas genom det kallt brunswatt uttogs flere gångor på dem. Med andre af dem har man större besvär. Hett Diverse Lieutenanten BOYE nämner i sin nu nyligen utgifne Hushålls bok om et sätt at hjälpa Frukt-trän från et slags mask, som om wäxa på träna upåta både löf och blommor: nämligen, man tager et lakan, som legat öfwer något lit, och släktar der med öfwer trädets, och släpar det öfver alt på de yttersta quistarne, då man med förundran skal få se, at masken inom 24. timmar är aldeles försvunnen; hwilket man lemnar i sitt warde.

Om Frukt-träns skärande, ympande, oculerande, inråttande till Espaliers, samt åtskillig annan årlig omlagning, m. m. tillåta min kring surne tid och mitt, i Pärholms strom af den oblida löfkan mig tildelta bästa öde, icke at omörda, utan besälla mig, at lämna det til andra.

**A**ch! huru kan en planterare underlåta, at med wördnad årlänna en Allsmågtig Skapare, och utan förundran skåda Hans allwisa försel enär han ser af mindre syntiga ting, hwarjehanda troyars tillwärt? ser huru all ting lyckas medelst naturens nogsamma ledsagande af tenert.

Stort äro Dina under, den der på aktar hafwer lust deras, HERR,  
Hwilken warc

Ewigt Lof och Pris!!!



O. F. F. S. J. D. T. O. M.  
DISSERTATIO OECONOMICO-POLITICA,

IMPERIUM  
MONARCHICUM  
ABSOLUTUM  
SCIENTIIS OECONOMICIS

minus amicis demonstrans,

Quam,

Suffragante Ampliff. Facult. Philos. in Illustri,  
quod Aboe floret, Lyceo.

PRÆSIDE

D. N. PETRO KALM,

Oeconom. PROFESS. Reg. & Ord. Acad. Reg. Holm.

& Societ. Litt. Ups. MEMBRO,

Nec non Acad. h. t. Rectore,

Publice disquisitioni modeste submittit

ERICUS HÖÖK,

HELSINGFORSIA NYLANDUS,

die V. Martii Anni MDCCLVII.

Loc. H. q. a. M. S.

ABOÆ, Impressit Direct. & Typogr. Reg. Magn. Duc.  
Finland, JACOB MERCKELL.